

Doporučení CM/Rec(2014)8
Výboru ministrů členským zemím
o zvyšování povědomí o krajině prostřednictvím vzdělávání

COMMITTEE
OF MINISTERS
COMITÉ
DES MINISTRES

(Přijaté Výborem ministrů dne 17. září 2014 na 1207. zasedání zástupců ministrů)

Výbor ministrů Rady Evropy, v souladu s podmínkami uvedenými v článku 15.b Statutu Rady Evropy,

S přihlédnutím k tomu, že cílem Rady Evropy je dosáhnout větší jednoty mezi jejími členy za účelem ochrany a realizace ideálů a zásad, které jsou jejich společným dědictvím;

S ohledem na Evropskou úmluvu o krajině (ETS č. 176), přijaté Výborem ministrů Rady Evropy dne 19. července 2000, otevřené všem členským státům k podpisu ve Florencii dne 20. října 2000 a jež vstoupila v platnost dne 1. března 2004;

V zájmu dosažení udržitelného rozvoje, založeného na vyváženém a harmonickém vztahu mezi životním prostředím, sociálními potřebami, kulturou a hospodářskou činností, pro lepší kvalitu života;

Berouc na vědomí, že krajina hraje významnou úlohu z hlediska veřejného zájmu v kulturní, ekologické, environmentální a sociální oblasti, a že představuje zdroj přínosný pro hospodářskou činnost, jejíž ochrana, správa a plánování může přispět k vytváření nových pracovních míst;

S uznáním toho, že krajina přispívá k vytváření místních a regionálních kultur a že je základní součástí evropského přírodního a kulturního dědictví, protože přispívá k pocitu pohody lidí a upevňování evropské identity;

Uznávajíc, že krajina je důležitou součástí kvality života lidí, ať už je to kdekoli, jak v městských oblastech, tak na venkově, v oblastech s vysokou kvalitou nebo i v oblastech poškozených, v oblastech uznávaných pro svou výjimečnou krásu a i v běžných oblastech;

Berouc na vědomí, že vývoj výrobních postupů v zemědělství, lesnictví, průmyslu a při těžbě nerostů, rozšiřování městských oblastí a infrastrukturních sítí, nárůst dopravy, cestovního ruchu a rekreačních aktivit a na obecnější úrovni změny ve světové ekonomice v mnoha případech urychlují přeměny krajiny;

Přejíc si reagovat na přání veřejnosti užívat vysoce kvalitní krajinu a hrát aktivní úlohu ve správě krajiny;

S přesvědčením, že krajina je klíčovým prvkem pro pocit pohody jednotlivce i společnosti a že její ochrana, správa a plánování jsou spojeny s právy a povinnostmi pro každého;

Uznávajíc, že kvalita a rozmanitost evropských krajín představují společný zdroj a že je důležité spolupracovat v zájmu jejich ochrany, správy a plánování;

S ohledem na cíle Evropské úmluvy o krajině a s přáním podpořit její realizaci;

S odkazem na článek 6.B Evropské úmluvy o krajině o zvláštních opatřeních pro vzdělávání a výchovu, v němž se uvádí, že "Každá strana úmluvy se zavazuje podporovat: [...] školní a vysokoškolské vzdělávací programy, které se v rámci příslušných disciplin zaměří na hodnoty spjaté s krajinou a na otázky týkající se její ochrany, správy a plánování";

S vědomím zásad stanovených v doporučení CM/Rec(2008)3 Výboru ministrů členským zemím o pokynech pro implementaci Evropské úmluvy o krajině ohledně toho, jak by školní osnovy měly podporovat povědomí dětí o a vnímání krajiny,

S ohledem na svá předchozí doporučení:

- zaměřeném na zvyšování povědomí o Evropě na středních školách (Doporučení R (83) 4);
- o roli střední školy v přípravě mladých lidí pro život (Doporučení R (83) 13);
- o podpoře umělecké tvorby (Doporučení R (85) 6);
- o výuce a učení o lidských právech na školách (Doporučení R (85) 7),
- o roli muzeí v environmentální výchově, informacích a odborné přípravě (Doporučení R (90) 18);
- zaměřeném na vzdělávání o dědictví (Doporučení R (98) 5);
- o zajištění kvalitního vzdělávání (Doporučení CM/Rec (2012) 13);

S ohledem na to, že jedním z cílů vzdělávání je připravit mladé lidi a vybavit je souborem dovedností potřebných pro občanství a demokracii;

S uplatněním toho, že vzdělávací aktivity v oblasti krajiny jsou vynikající způsob, jak dát smysl budoucnosti;

Doporučuje, aby vlády členských zemí, které jsou smluvními stranami Evropské úmluvy o krajině, přijaly legislativní, regulační, správní, finanční a další vhodná opatření k zahájení nebo rozvinutí vzdělávací činnosti ohledně krajiny a zvyšování povědomí o krajině mezi mladými v souladu se zásadami stanovenými v příloze tohoto doporučení.

Příloha k Doporučení CM/Rec(2014)8

I. Zásady a návrhy

a. Obecné zásady týkající se výuky a procesu učení

Téma krajiny ve smyslu Evropské úmluvy o krajině nabízí mnoho výhod pro vzdělávání žáků, pro něž má důležitý význam, aby se seznámili s okolím považovaným za jejich životní prostor a porozuměli mu. To by mělo poskytnout příležitost žákům objevit úlohu každého jednotlivce v roli obyvatele krajiny, jenž je obklopuje, jako strážce její identity a kultury, a jako klíčovou osobu vědomu si jejího budoucího vývoje.

Děti, občané zítřka, by měly být schopny rozvíjet znalosti a porozumění potřebné pro opatrování tohoto zdroje a prostředku, a pochopit ty nejlepší možnosti, jak přispět k ochraně krajiny, její správě a plánování pro současné i budoucí generace.

Je proto nezbytné postupně poskytovat žákům základní znalosti o krajině na všech stupních škol, aby se jim dalo ukázat, že krajina není jen vizuální aspektem daného místa, ale je územní

jednotkou, v níž se vzájemně ovlivňují četné přírodní a lidské faktory. Krajina by proto měla být studována v celé svojí složitosti skrze procesy vývoje, které ji mění.

Vzdělávací metody by měly být založeny především na přímém pozorování a na aktivní spoluúčasti žáků na výzkumu a objevování krajiny. Měly by být podporovány venkovní aktivity, aby žáci přímým pozorováním porozuměli, že krajinou se rozumí oblast, jak je vnímána lidmi, jejíž charakter je výsledkem činnosti a vzájemného působení přírodních a/nebo lidských faktorů.

Žákům na všech úrovních vzdělání by měly být nabídnuty možnosti vzdělávání v tématech krajiny, s přizpůsobením jejich věku a zkušenostem.

b. Návrhy pro orgány veřejné správy k provádění Evropské úmluvy o krajině prostřednictvím podpory krajině vzdělávání

Příslušné orgány by měly být vyzvány, aby:

- zavedly vzdělávání o krajině do osnov základních a středních škol s cílem umožnit žákům školy získat znalosti o krajině a pochopení jejích hodnot, vlastností, významu a funkcí, s ohledem na kvalitu prostředí, ve kterém žijí;
- podporovali školní výuku, která zahrnuje činnosti, které budou podporovat porozumění a poznání krajiny;
- podporovali žáky škol v získávání znalostí a porozumění nejen krajině v níž žijí, ale i jiných krajin s různými charakteristickými vlastnostmi a funkcemi;
- podporovali žáky škol již na úrovni střední školy, aby se účastnili a předkládali návrhy na projekty a plány na ochranu, správu a plánování krajiny, v níž žijí;
- podporovali budování kapacit pro školení učitelů, aby se rozvíjela jejich schopnost předávat žákům základní znalosti, které potřebují pro pochopení krajiny.

II. Implementace povědomí o krajině prostřednictvím vzdělávání

Příslušné orgány by měly být vyzvány, aby podporovaly vzdělávání o krajině, což je ze své podstaty interdisciplinární obor, v rámci jednotlivých vyučovacích předmětů na všech úrovních a ve všech typech výuky, ať už je formální, neformální nebo zábavná, s ohledem na následující ustanovení:

- Podporovat zřizování vzdělávacích útvarů v organizacích odpovědných za krajinu;
- Pořádat semináře a školení, a to jak teoretické a praktické, do kterých by učitelé, pokud je to možné, zvali odborníky;
- Vytvořit partnerství pro vzdělávací aktivity o krajině na oficiálním základě mezi příslušnými ministerstvy, pokud je to možné v rámci stávajících struktur;
- Podporovat a usnadňovat iniciativy škol, pracovníků pečujících o krajinu a sdružení v rozsahu, ve kterém odpovídají definicím a cílům Evropské úmluvy o krajině;
- Provést hodnocení vzdělávacích aktivit nebo iniciativ týkajících se krajiny příslušnými ministerstvy a/nebo partnery, zejména s ohledem na výsledky vzdělávání.

III. Dokumentace a materiály

Příslušné orgány a ministerstva v každém státě by měly napomáhat zpracování anebo zadávání přípravy vzdělávacího materiálu ke krajině, pokud již neexistuje. Bylo by vhodné, aby odborníci na krajinu a odborníci na vzdělávání společně připravili příručku vyučovacích metod, které by v této konkrétní oblasti byly užitečné pro učitele.

Nejnovější informační a komunikační technologie by měly být k dispozici pro vzdělávací činnosti týkající se krajiny. Bylo by užitečné, aby byly školám poskytnuty materiály a audiovizuální technika, které jim pomohou rozvíjet a aktualizovat znalosti o krajině.

Výměna zkušeností a lepší mnohostranné šíření informací o vzdělávání o krajině by mělo být zajištěno prostřednictvím informačního systému Evropské úmluvy o krajině Rady Evropy.